

BERNICE RUBENS

MADAM
SOUSATZKA

ROMAN

İNGİLİZCE ASLINDAN ÇEVİREN
UFUK BORAN KAPTAN

Bernice Rubens
MADAM
SOUSATZKA

Can Yayınları: 1755
Çağdaş Dünya Edebiyatı: 703

Madame Sousatzka, Bernice Rubens
© Bernice Rubens, 1962

Tüm hakları saklıdır.

İlk basımları Büyük Britanya'da Eyre&Spottiswoode tarafından
1962'de ve Sphere Books tarafından 1982'de yapılmıştır.

© Can Sanat Yayınları Ltd. Şti., 2005

Bu eserin Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı
aracılığıyla alınmıştır.

1. basım: Ağustos 2008

Yayına Hazırlayan: Seçkin Selvi
Kapak Tasarımı: Erkal Yavi
Kapak Düzeni: Semih Özcan
Dizgi: Hayriye Kaymaz
Düzeltili: Esin İleri

Kapak Baskı: Çetin Ofset
İç Baskı ve Cilt: Özal Matbaası

ISBN 978-975-07-0823-7

Çağdaş Avrupalı Kadın Yazarlar / *Contemporary European Women Authors*

Avrupa Birliği Kültür Programı'nın (2007-2013) desteğiyle yayınlanmıştır.

Published with the support of the Culture Programme (2007-2013) of the European Union.

Bu proje Avrupa Komisyonu'nun mali desteğiyle yürütülmektedir. Yayında yansıtılan

görüşler sadece yazara aittir. Komisyon bu görüşlerden ve kitapta yer alan bilgilerin herhangi bir kullanımından sorumlu tutulamaz.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

CAN SANAT YAYINLARI

YAPIM, DAĞITIM, TİCARET VE SANAYİ LTD. ŞTİ.

Hayriye Caddesi No. 2, 34430 Galatasaray, İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 - 252 59 88 - 252 59 89 Fax: 252 72 33

<http://www.canyayinlari.com>

e-posta: yayinevi@canyayinlari.com

Bernice Rubens
MADAM
SOUSATZKA

ROMAN

İngilizce aslından çeviren
UFUK BORAN KAPTAN

CAN YAYINLARI

Bernice Rubens, Rus asıllı bir Yahudi ailenin kızı olarak 1928 yılında Cardiff, İngiltere’de doğdu. Savaş sonrası İngiliz edebiyatının önemli yazarlarından biri olan Rubens, öğrenimini Güney Wales Üniversitesi’nde tamamladıktan sonra bir süre öğretmenlik yaptı. Roman, sinema ve TV senaryoları, belgeseller, tiyatro oyunları alanlarındaki çeşitli yapıtlarıyla American Blue Ribbon, Booker, Welsh Sanat Konseyi ödüllerini aldı. Shirley MacLaine ve Shabana Azmi’nin başrollerini üstlendiği *Madam Sousatzka* başta olmak üzere romanları beyazperdeye de aktarıldı. Rubens 2004 yılında Londra’da öldü.

Ufuk Boran Kaptan, 1953 yılında doğdu. Kadıköy Maarif Koxleji’nde aldığı İngilizce eğitimini, 1973-75 yılları arasında Oxford, St. Clare’s Hall’da tamamladı. 1975 yılında başladığı ve çokuluslu şirketlerde, zaman zaman da reklam ajanslarında sürdürdüğü çalışma hayatını halen devam ettiriyor. Ufuk Boran Kaptan’ın *Sevdiklerim* ile *Kar Çiçeği ve Sırlar Yelpazesi* adlı çevirileri Can Yayınları arasında yer aldı.

1

Yaşamı boyunca endişeyi uyarıcı bir hap gibi kullanmıştı Bayan Crominski; ve doğal olarak da bağımlı hale gelmişti yıllar içinde. Onsuz yaşaması mümkün değildi; bu yüzden ortada tasalanacak hiçbir şey olmasa da, artık bir alışkanlık halini almış olan sıkıntılı, uykusuz bir geceyi garantilemek için, günlük dozunu alırdı. Kaygıyı, kişiliğinin bir parçası olarak, güneşin hiç yüzünü göstermediği havalarda bile kendisini izleyen, bedenine gömülmüş bir gölge gibi yanında taşırdı.

Evinin sokağına sapan köşeyi döndü. Altı, yedi adım attıktan sonra, kendi evini görebildi. Eh, çok şükür evi alev alev yanmıyordu. Hâlâ orada, tek parça olarak duruyordu; ve lütfen Tanrım, Marcus içinde olsundu; ve yine lütfen Tanrım, yatağında olsundu. Geç saatlere kadar çalışmak zorunda olduğu, Marcus'un yalnız kaldığı, kendi kendine yemek yediği bu akşamlardan nefret ediyordu. Lütfen Tanrım, beni dinlemiş olsun ve çaydanlıkta su kaynatmamış olsun. Şimdi, Marcus'un yatak odasının penceresini ve perdelerin arasından parıldayarak sızan ışığı görebiliyordu. Çok şükür, evdeydi.

Daha anahtarını kilitten çıkartmadan, "Marcus," diye haykırdı.

"Anne?" diye seslendiğini duydu.

Evde; ve dahası, yaşıyor. Ağır alışveriş torbasını elinden bırakmadan yukarıya çıktı; zaman kaybetmek istemiyordu. Oğlunun odasının kapısını itti; ama kapı kilitliydi. “Marcus,” diye panik içinde fısıldadı; “Ne oldu?”

“Soyunuyorum anne.”

Bayan Crominski “Soyunuyor,” diye bir rahatlama çığılığı attı. “Kendi annenin önünde soyunmaktan utanıyor olmalısın. Bebek işte,” diye boş merdiven sahanlığına doğru konuştu; “onbir yaşında, annesinden utanıyor olmalı.” Ağır torbayı yere bıraktı. “Ne kadar sürer?”

“Beş dakika.”

Bayan Crominski deri pufa oturup, ellerini dizlerine koydu.

“Marcus” dedi, “yemek yedin mi?”

“Evet anne.”

“Çalıştın mı?”

“Evet anne.”

“Gamları?”

“Evet anne.”

“Arpejleri?”

“Evet anne.”

“Parçaları?”

“Evet anne.”

“Hepsini ikişer defa mı?”

“Evet anne.”

Bayan Crominski tatmin olarak içini çekti. Sanki bir çamaşır listesini kontrol etmiş ve tamam olduğunu fark etmişti. “Ev ödevlerin?” diye ekledi.

“Evet anne.”

Evde olmasa bile işlerin düzgün yürüebilmesine hafifçe öfkelenirdi her zaman. “Dişlerini fırçaladın mı?”

“Hayır anne.” Bayan Crominski gülümsedi. Oğlunun kilidi açıp yatağına zıpladığını duydu. Acele etmeden odaya girdi.

Marcus battaniyeyi çenesine kadar çekmiş, yatağın içinde yatıyordu. Siyah saçları, yastığının üstüne mavi iplikle işlenmiş “Marcus” yazısının yarısını örtüyordu. Bayan Crominski yatağa oturdu; Marcus ona yer açmak için hiçbir harekette bulunmadı. Annesi yatağın kenarında dengesini sağladı ve ona doğru eğildi.

Marcus, “Pekâlâ” dedi. Bunu izleyecek soru listesini ezbere biliyordu. “Size yemekte ne verdiler bugün?” diye annesinin yerine sordu.

“Peki, *ne* verdiler bugün size yemekte?”

“Anne, her gün bize et, soslu patates ve kremalı pasta veriyorlar.”

“Bu güzel, modern okullarda size sebze vermiyorlar mı?”

“İspanak.”

“Sebzeleri hep unutuyorsun Marcus.”

“Eh, ıspanağı sevmiyorum.”

“Yararlı ama. İspanak, bezelye, fasulye, sebzelerin hepsi yararlı. Bugün sınav var mıydı?” diye ekledi çabucak.

“Dün sınav olduk anne, söyledim sana.”

“Sonuçlarını almış olabilir misiniz bugün acaba?”

“Evet.”

Bayan Crominski uygun bir ara vermeye çalıştı biraz boşluk olsun diye.

“Evet?” dedi, olabildiğince aldırılmaz davranmaya çalışarak.

“İkinci oldum.”

“İkinci oldun,” dedi kollarıyla oğlunu sararak.

“Kim birinci oldu?”

Marcus kendisini annesinin kollarından kurtarmaya çabaladı. “Peter Goldstein.”

“Hımm,” dedi Bayan Crominski; “şu kekeme çocuk. *Nebisch*, bırak birinci gelsin o kekelemeyle. Kaç aldı?”

“Doksan altı aldı ve Peter Goldstein kekeme değil

anne; kekeme olan, erkek kardeşi.”

“Kekeme olmadığı halde mi doksan altı aldı?” diye düşünceye daldı Bayan Crominski. “Peki sen?”

“Doksan dört.”

Bayan Crominski “Doksan dört,” diyerek söyleyeceklerine ciddiyet katmak için ayağa kalktı. “Sadece, elinden gelenin en iyisini yapmalısın; yakınma değil bu. Elinden gelenin en iyisini yaptın, değil mi Marcus?”

“İkincilik oldukça iyi bir derece anne.”

“Şikâyet etmiyorum,” diye bağırdı oğluna. “İyi olmadığını söyledim mi? Böyle bir nottan yakınmalıyım ama elinden geleni yaptın. Her neyse,” diye alçak sesle ekledi oğluna doğru eğilerek; “bu Peter Goldstein’ in... onun piyano çalmasını görmek isterim. Yarın konserde onlara göstereceksin. En iyi olacaksın, en iyi,” diye tekrarladı; “ikinci en iyi değil. Şimdi uyu artık; yarın sabah, dişlerini iki kez fırçalarsın.”

Marcus’un gözleri kapandı; Bayan Crominski onun uykuya daldığını düşündü. Oğluna şefkatle baktı; ufak tefek azarlamalarından, incitmelerinden pişmanlık duydu. Okuldan eve geç geldiği için yüzmeye gitmesine izin vermediği zamanları hatırladı. Yarın bunları telafi edecekti. Her akşam uyumasını izlerken, ertesi gün yaptıklarını telafi edeceğini düşünüyordu. Oğlunun lambasını söndürüp, kapısını usulca kapattı. Elinde ağır torbası ve kafasında Peter Goldstein’la ilgili daha da ağır düşüncelerle aşağıya indi.

Marcus yatağında doğrulup ipekle işlenmiş adının baş harflerini gizleyecek şekilde yastığını ters çevirdi. Sağ elini battaniyenin içinden çıkartıp dikkatle inceledi. Avcunacunun alt tarafındaki siyah doğum lekesine, lekenin çevresinden tren garındaki raylar gibi dağılan değişik biçimlerdeki çapraz çizgilere baktı. Elini ters çevirip tırnaklarını inceledi. Gördükleri pek ümit verici değildi. Yenilebilecek küçücük bir tırnak parçası kalmış olan tek parmağı, küçük parmağıydı; ve onu

ertesi günkü konserden sonraya saklamak istiyordu minik bir kutlama yapmak için. Sol elini çıkarttı ama ne göreceğini gayet iyi biliyordu. Bütün tırnakları yenip bitmişti. İşe yarar bir ürün alabilmek için, o elinin tamamını en azından bir hafta boyunca nadasa bırakması gerekecekti. Tekrar sağ elinin küçük parmağını inceledi; cazibesinden ağzı sulandı. Hemen elini yeniden battaniyenin altına sokup, yatakta ciddi bir biçimde dizüstü doğruldu; ayaklarını iyice altına aldı ki, tam üzerlerine oturabilsin. Tırnak stoku azaldığında, hep bu pozunu alırdı. Bir süre sonra ayaklarına kramp girdi. Yorganın altında bedenini iyice gerip, gözlerini sıkı sıkı kapattı. Ellerini yumruk yaptı, eklemelerini gözlerine bastırıp ovuşturdu. Bu şekilde, renklerden oluşan bir kalaydoskop çıkıyordu ortaya; renklerin içinden de gözler, gözlerin içinden insanlar, insanların içinden resimler... Ara ara, görüntüleri keskinleştirip netleştirmek ya da tamamen eritmek için, yeniden yumruklarıyla gözlerini ovuyordu. Okul konserini düşündü. Programa göre, ilk önce George Welsh çıkacaktı sahneye; büyük olasılıkla 'Ave Maria'yı söyleyecekti. Her zaman 'Ave Maria'yı söylerdi, sanki kendisinden beklenen buymuş gibi. Zaten George biraz yumuşaktı. Arkadan, küçük sınıflardan bütün diğer çocuklar çıkıp ezberlerini okuyacaklar; annelerinin dudak hareketleriyle sözcükleri tekrarlamaları eşliğinde, hepsi birer küçük fıstık ağacına sahip olduklarını ama hiç ürün alamadıklarını söyleyeceklerdi. Sonra, sıra altıncı sınıftan şu mükemmel Hodges'a gelecekti; klarnetini çalacak, bütün sınıfı da, onun iyi olduğunu zanneden birinci sınıflarla birlikte tezahürat yapacaktı. Ve Marcus da, en son sahne alacaktı. Kendi gösterisini düşünmek istemiyordu. Sadece, annesinin geçen defaki gibi geç kalmamasını umuyordu. Annesinin kahverengi şapkasını ya da siyah şapkasını takmamasını ve siyah paltosunu veya kahverengi paltosunu giy-

memesini umuyordu. Başka ne giyebilirdi ki? Hiçbir şey. Belki de öğleden sonra işten izin almayı başaramazdı. Belki... düşünceyi aklından silmek ister gibi hemen gözlerini açtı. Aniden, aşağıda tek başına yemeğini yiyen annesi geldi gözlerinin önüne. Ayakkabılarını çıkartmış, kahverengi pamuklu çoraplar içindeki şişmiş ayaklarını bir minderin üstüne koymuştu. Aniden, koşarak aşağıya inip onu öpmek, neden olduğu küçük incinmeleri telafi etmek istedi. Yarın ona iyi davranacağım diye düşündü. Sabah onu öpeceğim; hatta kimse bakmıyorken, okulda bile öpeceğim. Yatakta doğrulup yastığını ters çevirdi. İpekle işlenmiş isminin üstüne elini, elinin üstüne de başını koydu. Alnında, küçük parmağındaki bereketli ürünü hatırlatan bir tırmalanma hissetti. Parmağını ağzına soktu; uyuya kalana kadar, mutlu mutlu kemirdi.

Marcus'un öngördüğü gibi, annesi geç kaldı; ve korktuğu gibi, kahverengi şapkasını takmış, siyah paltosunu giymişti. Marcus, platformda diğer yorumcularla birlikte oturuyordu. Sıradakilerin hepsi birer birer dürtüklediler Marcus'u; "Seninki geldi," diye fısıldadılar, sanki kendisi göremiyormuş gibi. Ama annesi okulda çok fazla tanınıyordu her dakika müdüre yaptığı ziyaretler sayesinde. "Marcus'a bugün izin verebilir misiniz müdür bey? Yarın konseri var da." Ya da, "Marcus futbol oynamasa daha iyi olur diye düşünüyorum. Yüzme, olabilir. Çocuğun biraz bedenini çalıştırması gerek." Her hafta başka bir şeyle çıkageliyordu. Marcus, gözlerini meydan okurcasına tavana dikti; annesinin bulunduğu tarafa bakmaya cesaret edemiyordu. Üstelik, eğer göz göze gelirlerse, annesinin el sallayacağından korkuyordu. Tavandaki siyah ahşap panelleri ve spor salonu toplantı salonu olarak kullanıldığında hep tavana asılan iplerin ve ip merdivenlerin ilmikle-

riyle, onların takıldığı kancaları inceledi. Geç kaldığı için, kahverengi şapkası yüzünden, siyah paltosu ve gardrobunun bir parçası haline gelen alışveriş çantası yüzünden, nefret etti annesinden. Ve her şeyi tam olarak gördü; çantanın köşesinden çıkan karnabaharı, pırasaları ve onların altındaki patatesleri gördü. Sebze, sebze, sebze. Üstünde hepsinin ağırlığını hissetti. Ve bir kez daha, kahverengi pamuklu içinde, şişmiş ayağını gördü annesinin. Bilerek, ona bakıp gülümsedi. Ve elbette, annesi el salladı.

Konser, neredeyse bitiyordu. Programın son gösterisi, Marcus'undu. George Welsh 'Ave Maria'sını yüreğinden kopartmış ve en önde oturan annesi de, aralarındaki bağı herkesin anlayabilmesi için, yüksek sesle baygınlık geçirmişti. Altı genç çocuk, hepsi ellerinde pırl pırl birer yeni lirayla, aynı monoton biçimde, dudakları kımıldayan anneleri eşliğinde, paralarını pazara götürmüşlerdi. Mükemmel Hodges bildiği tek klarnet solosunu çalmış, müdürün kesinlikle söz verdiği gibi bir gösteri sunmuştu izleyicilere. Sıra, Marcus'taydı. Adı anons edildiğinde, tanıdıklarını belli eden mırıltılar yayıldı izleyicilerden; kin tutmayan, övgü dolu mırıltılar da karıştı aralarına. Çünkü, verdiği bütün konserlerde bir profesyonel olarak görülürdü Marcus; dolayısıyla kimseyle karşılaştırılmazdı.

Marcus piyanonun başına oturdu ve alkışların dinmesini bekledi. Tam başlamak üzereyken, salonun arka kapıları ardına kadar açıldı. İzleyiciler yeni geleni görebilmek için döndüler. Kadın, salonun arkasında, ayakta, yerini aldı ve mesafeli bir baş hareketiyle müdürü selamladı. Marcus ona baktı; bir saniye içinde, görünüşünün her ayrıntısını kafasına kazıdı.

Yüzünün en ilginç tarafı, alnıydı; çünkü gözüküyordu; kaşlarından yukarıya doğru fıskırıyor gibi duran, siyah, kalın bir perçem tabakasıyla kaplıydı. Tepeden tırnağa siyahlar içindeydi; çantası, eteğinin yanından

çıkan bir uzantı gibi duruyordu. Rengârenk, bir sürü incik boncuk, göğsünü ve bileklerini kaplıyordu. Salonun arka tarafından kendisini çerçeveleyen iki sütun kadar sessiz ve hareketsizdi. Marcus, onun kendisi için geldiğini bir biçimde anladı; aniden sınırları yay gibi gerildi.

İzleyiciler bekliyorlardı; ama Marcus, ondan onay gelmeden başlayamayacağını hissediyordu. Bir işaret alabilmek için, ona baktı. Kadın, yine neredeyse fark edilemeyecek bir baş hareketi yaptı ve Marcus çalmaya başladı. Hem çok tanıdığı, hem de annesinin en sevdiği parçalardan biri olduğu için, Chopin'den bir vals seçmişti. Teknik olarak zorlandığı bir parça değildi; bir süre sonra, otomatik olarak çaldığını hissetmeye başladı; sanki bir laterna kullanıyordu. Kadının gözlerini üzerinde hissediyordu. Saç tabakasının altında kaşlarını kaldırıp kaldırmadığını merak etti; gülümsüyor mu, hatta başını sallıyor mu acaba diye düşündü. Dönüp ona bakmak istiyordu fena halde. Platforma, öğretmenlerin oturduğu sıraya kaçamak bir bakış attı; hiçbirini izlemiyordu, hepsi gözlerini dikmiş, salonun arkasına bakıyordu. Bir şeylerin dışında bırakıldığını hissetti; bir an önce parçayı bitirmek istedi. Üzerinde toplanan ilgiyi çaldığı için, kadından nefret etmeye başladı. Parçanın son bölümüne yaklaştığını fark eden şaşırıldı. Son üç akorun ilkinde, izleyiciler alkışlamaya başladı. Kadının da alkışlayıp alkışlamadığını merak etti. Selam vermek üzere ayağa kalktığında onun tarafına bakmamaya karar verdi; ama onun da dosdoğru kendisine baktığını gördü. Alkışlamıyordu. Salonun arkasında, öylece, hareketsiz duruyordu. Platformdan patlayan alkışlara doğru döndü Marcus selamlamak için. Sonra çabucak döndü yine ve kadını yakaladı; arkası dönükken kendisini alkışlıyordu; suçlu suçlu ellerini iki yanına indirip Marcus'a baktı.

İzleyicilerin çoğu ayağa kalkıp salonun yan tara-

finda çay servisi yapılmakta olan uzun masaya doğru szlmeye başladılar. Marcus, kadının, koltukların arasındaki yoldan kendisini karşılamaya gelen müdüre doğru gidişini izledi. Yarı yolda selamlaştılar. Müdür Marcus'a doğru bakıp, başıyla yanlarına gelmesini işaret etti. Bayan Crominski, işareti görmüştü; Marcus'u ilgilendiren her Şey, onu da ilgilendirirdi; daha Marcus oraya ulaşmadan, müdürün yanında yerini aldı.

“Bu annesi,” dedi müdür kadına, “Bayan Crominski. Ve bu da,” kolunu Marcus'a doğru uzatarak sürdürdü, “dinlemeye geldiğiniz ocuk.” Sonra “Marcus,” dedi, “bu hanımefendi, müthiş bir ğretmen; Madam Sousatzka.”

Bayan Crominski'nin nefesi kesildi. Bu ad, kesinlikle bir Őohret tınısı taşıyordu. “Bu harikulade Marcus,” dedi, “bu kadar önemli bir hanımefendinin seni dinlemeye gelmiş olması...”

Marcus içerledi bu gereksiz hatırlatmaya; içinden, Madam Sousatzka'nın annesini bağışlamasını diledi; Madam Sousatzka annesine gülümsedi.

“Bayan Crominski,” dedi, “oğlunuzda pek yetenek var.” İngilizesinin bozuk olduğunu fark etti Marcus; ama annesinininkinden farklı bir biçimde. Annesinin İngilizesinin yapısı da, anlamı da, baştan aşağı bozuktur. Madam Sousatzka'daysa, her bir sözcük, belli belirsiz kırılıyordu. “ğretmeni kim?”

“Bay Lawrence,” dedi Bayan Crominski, ilan eder gibi bir tonlamayla. Madam Sousatzka, hiç tepki göstermedi. “L.R.A.M.”¹ diye ekledi Bayan Crominski, sanki bu, adamın bir nebze de olsa tanınmaya hak kazanmasını sağlayacakmış gibi. Madam Sousatzka sesini ıkartmıyordu. “A.R.C.M.’den¹ diplomalı,” diye biraz çaresizlik içinde sürdürdü Bayan Crominski. Madam Sousatzka, hl bekliyordu. Bayan Crominski, son kartını oynadı.

¹ Kraliyet Müzik Akademisi Lisansı. (Y.N.)

maya karar verdi; “Oxon’da master yapmış,” dedi. Bay Lawrence, besbelli dereyi geçerken at değiştirmiş bir adamdı. Bayan Crominski eğer Madam Sousatzka’yı tanıyor olsaydı, bir adamın adının arkasına alfabenin bütün harflerini de ekleseniz, onu hiç etkilemeyeceğini bilirdi. “Çocuğu öğrenci olarak isterim,” dedi sadece.

Bayan Crominski’nin ilk düşüncesi para, ya da aslında parasızlık oldu. Marcus, heyecan içinde, bundan söz etmemesini umdu annesinin. Yoksulluklarının, zengin birisinin yanında ulu orta açıklanmasından utanıyordu – ki, Madam Sousatzka’nın zengin birisi olduğunu tahmin ediyordu. Ama Bayan Crominski’nin hiç de öyle bir rahatsızlığı yoktu. “Böyle bir para, Madam Sousatzka,” diye bir kahkaha attı, “bizde yok.” Müdür, bunun gereksizliğini anlatmak ister gibi omuzlarını silkti. “Madam Sousatzka benim çok eski bir arkadaşımıdır,” diye anlattı Bayan Crominski’ye, “yıllar önce bu ülkeye ilk geldiği zamandan beri tanıyorum onu. Madam Sousatzka öyle herkesi öğrenciliğe kabul etmez. Para, oldukça önemsiz bir konudur onun için.”

“Ne kadar hoş bir Musevi kadın,” diye düşündü Bayan Crominski. Sonra yüksek sesle “Oğlum size borcunu ödeyecek Madam Sousatzka,” dedi, “bin kat fazlasını ödeyecek. Sayesinde çok fazla para kazanacaksınız. Pişman olmayacaksınız; bunu bilin.” Hediye atın dişine bakma konusunda eşsiz bir yeteneği vardı Bayan Crominski’nin.

Madam Sousatzka, bileziklerinden biri gibi kolunda sallanan çantasını açtı; elinden bırakmadan tokasını çevirdi ve kapak yana düştü; içini körlemesine karıştırıp, beyaz bir kart çıkardı; elini çekince, Marcus açık çantaya baktı; içindeki karmaşa karşısında hayretten ağzı açık kaldı. Çanta, hiçbir şekilde Madam Sousatzka’nın kusursuz görünüşüyle bağdaşmıyordu.

¹ Kraliyet Müzik Koleji Üyesi. (Y.N.)

Farklı renklerde en az dört tane buruşuk mendili seçebildi; kırık bir tarak, metal muhafazasının içine sıkışmıştı; dökülmüş pembe pudra her şeyin üstünü kaplamıştı. Ağzı açık bir dolmakalem çantanın astarını baştan aşağıya lekelemiş, başıboş firketeler içteki küçük cebe tıkkıştırılmıştı. Marcus, annesinin çantasındaki karmaşayı düşündü; aynı şeylerden, kirli mendillerden, kâğıtlardan, topluğnelerden, otobüs biletlerinden oluşan karmaşayı... Eğer annesinin çantası kalabalığın ortasında açılıp içindekiler gözükecek olsa, utançtan yerin dibine geçerci; ama her nedense, çanta Madam Sousatzka'nın olunca, bu karmaşa doğru ve uygun geliyordu. Marcus, Madam Sousatzka'yla müthiş gurur duymaya başlamıştı.

“Cuma günü üçte,” dediğini duydu onun; “kartın üstünde adres var.”

“Olur” dedi müdür ne isteyeceğini tahmin ederek Bayan Crominki'ye, “Marcus okuldan birde çıkabilir.” Ellerini ovuşturdu ve çay içmek için masaya doğru yol gösterdi. Bayan Crominski, küçük gruplarını merak ve hayranlıkla izleyen çevredeki insanlara ıslıl ıslıl gözlerle baktı. Elini Marcus'un omzuna koydu ve ona masaya doğru kılavuzluk etti. Marcus, “Burada yapma anne, lütfen,” diye yalvardı. Annesi yavaşça kolunu indirdi; onun incindiğini hissetti Marcus. Bayan Crominski ilerleyip önünden yürümeye başladı; Marcus onun şapkasına baktı ve gördüğü en kahverenginden de daha kahverengi olduğunu düşündü.

* * *

O akşam yemekten sonra, Bayan Crominski, Madam Sousatzka hakkında konuşmak istedi; ama Marcus, sadece düşünmek istiyordu onu.

“Ne kadar hoş bir kadın,” dedi Bayan Crominski, “ve sadece en iyileri alıyor diye duydum. Minnettar

olmalısın. Üstelik, karşılık beklemeden alıyor.”

“Paradan söz etmek zorunda mıydın anne?”

“Yalan mı söyleseydim? Merak etme. Piyanoyla çok para kazanacaksın. Ödersin; bin kat fazlasıyla ödersin.”

“Çok güzel, değil mi anne?” Marcus, neredeyse kendi kendine konuşuyordu.

“Güzel demezdim ben; çarpıcı, belki. Çok komik bir İngilizce konuşuyor, bizim gibi değil. Göçmen tabii. Bütün yaşamlarını İngiltere’de geçirip, yine de gerçek İngilizler gibi konuşmıyorlar. Evet,” diye düşüncelere daldı, “fena halde yabancı.”

“Kartına bakalım anne” dedi Marcus, annesinin çantasına uzanarak. Bayan Crominski çantayı geri aldı. “Ne özelliği var ki kartın?” diye mırıldandı çantanın klipsini açarken ve içindekileri masaya boşalttı. Marcus’un ölmüş olan babasının kahverengi bir fotoğrafı, aynanın altına sıkışmıştı. “Bunu görmeliydi,” dedi üzüntüyle. “Ama biliyordu; hep, ‘merak etme Sadie’ dedi, ‘Marcus büyüyünce sana bakacak.’” Babasının kendisi adına verdiği bu söz, durmadan hatırlatılıyordu Marcus’a. Kendisi üç yaşındayken ölen babasını pek anımsamıyordu, ama Bayan Crominski, onu hep yakınında tutuyordu. “Baban seninle gurur duyardı,” derdi sık sık; ya da, “Neyse ki baban seni göremiyor; Tanrı kutsasın onu; yoksa çok utanırdı.”

“Kartın ne özelliği var ki?” diye mırıldandı, mendilleri ve kâğıtları karıştırarak aranırken; ve şimdiden buruşup lekelenmiş kartı çekip çıkarttı yığının arasından.

“*Madam Sousatzka*,” diye okudu, “132 *Vauxhall Konakları*, *Batı 2.*, Stamford Tepesi’nden çok uzakta,” dedi, “Hyde Park’a yakın. Çok şık.”

“Bende dursun anne,” dedi Marcus elini uzatıp.

“Kaybedersin. Daha geçen hafta evin anahtarını kaybetmedin mi?”

BERNICE RUBENS

MADAM SOUSATZKA

ROMAN

Madam Sousatzka, 11 yaşındaki Marcus'un gözünde, o güne kadar tanıdığı en olağanüstü insandı. Madame Sousatzka ona parasız piyano dersleri vermeyi önerdiğinde, Marcus'un en büyük hayali gerçek olmuştu sanki. En sonunda anesinin baskısından kurtulabilecek ve hayal ettiği gibi bir sanatçı olabilecekti. Madame Sousatzka'nın evindeki yaşam sürprizlerle doluydu. Ama en büyük sürpriz, Marcus'un ansızın ortaya çıkan inanılmaz müzik yeteneği ve Madam Sousatzka'nın bu beklenmedik durum karşısındaki tepkisi olacak; Marcus, çok geçmeden, sevgili öğretmenine ihanet etmek ile onun evine ve yüreğine gömülmek arasında bir seçim yapması gerektiğinin farkına varacaktı.

İngiliz edebiyatının en saygın yazarlarından **Bernice Rubens**'in, sinema uyarlamasında Shirley MacLaine'in oynadığı *Madam Sousatzka*'sı, ince mizahla derin acının el ele tuttuğu bir roman. Rubens, gözyaşlarına boğulmak üzereyken okura birden kakhahalar attırabilen bir yazar.

KAPAKTAKİ FOTOĞRAF: "Madam Sousatzka"
filminde Shirley MacLaine

ISBN 978-975-07-0823-7

9 789750 708237

<http://www.canyayinlari.com>